

Hallituksen esitys Eduskunnalle Pohjoismaiden investointipankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Oslossa lokakuussa 1998 Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä tehdyn sopimuksen Pohjoismaiden investointipankista.

Pohjoismaiden investointipankki on perustettu 4 päivänä joulukuuta 1975 yhteispohjoismaisella valtiosopimuksella (SopS 28/1976). Sen tehtävänä on myöntää lainoja ja antaa takuita käyvin pankkiehdoin ja yhteiskuntataloudelliset näkökohdat huomioon ottaen Pohjoismaisten yhteisten etujen mukaisten investointi- ja vientiprojektien toteuttamiseksi.

Pohjoismaiden elinkeinoelämän kansainvälistyttyä ja omistajiensa tuella on Pohjoismaiden investointipankin kansainvälinen toiminta kasvanut huomattavasti. Lainoja ja takuita ei myönnetä pelkästään Pohjoismaihin vaan myös Pohjoismaiden ulkopuolisiin maihin. Pankin kasvava kansainvälinen toiminta ja siitä johtuva lisääntyvä riskinotto on johtanut lisääntyvään tarpeeseen lujittaa pankin asemaa multilateraalisen rahoituslaitoksena ja etuoikeutettuna lainanantajana.

Pohjoismaiden valtiovarainministerit päättivät marraskuussa 1997 pankin oikeudellisen aseman vahvistamisesta ja pankkiin sovellettavasta verokohtelusta. Samalla päätettiin, että pankin henkilökunnan verokohtelu

säilytetään ennallaan.

Uuden sopimuksen tarkoituksena on selvittää ja vahvistaa pankin oikeudellista asemaa kansainvälisenä rahoituslaitoksena. Tämän vuoksi on perustamissopimuksen artikloja tarkistettu sekä uusia artikloja liitetty sopimukseen. Koska pankin toiminta on yhä enenevässä määrin kansainvälistynyt, on tarkoituksena ollut antaa pankille paremmat perusedellytykset toimia kansainvälisenä rahoituslaitoksena myös Pohjoismaiden ulkopuolella sekä antaa pankille sama kansainvälisen oikeushenkilön asema ja täysi oikeustoimikelpoisuus kuin mitä muilla vastaavaa toimintaa harjoittavilla oikeushenkilöillä on.

Pohjoismaiden investointipankkia koskeva sopimus on ratifioitava. Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin kaikki sopimusvaltiot ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa Norjan ulkoasiainministeriöön, kuitenkin siten, että pankin verotusta koskevan 9 artiklan määräyksiä sovelletaan tammikuun 1 päivästä 1998 lukien. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Pohjoismaiden investointipankin oikeudellisen aseman vahvistamista on valmisteltu pidemmän aikaa sekä kansallisella että yhteispohjoismaisella tasolla. Pohjoismaiden investointipankki pyysi 4 päivänä marraskuuta 1996 päivätyssä kirjeessään Pohjois-

maiden ministerineuvoston talous- ja valtiovarainministereitä vahvistamaan pankin oikeudellista asemaa pankin perustamissopimusta muuttamalla. Asiaa selvittämään asetettiin yhteispohjoismainen työryhmä, joka luovutti raporttinsa toukokuussa 1997. Pohjoismaiden valtiovarainministerit antoivat tämän jälkeen virkamieskomitean tehtäväksi

laatia ehdotukset pankin aseman vahvistamisesta marraskuun 1997 ministerikokousta varten. Pohjoismaiset valtiovarainministerit päättivät kokouksessaan 10 päivänä marraskuuta 1997 pankin oikeudellisen aseman vahvistamisesta selventämällä pankin ja sen isäntämaan välistä suhdetta erityisesti pankin kannalta välttämättömien erioikeuksien ja vapauksien avulla. Kokouksessaan 23 päivänä kesäkuuta 1998 Pohjoismaiset valtiovarainministerit hyväksyivät esityksen pankkia koskevasta uudesta sopimuksesta. Ministerineuvosto päätti pyytää Pohjoismaiden neuvoston lausuntoa sopimuksesta. Pohjoismaiden investointipankkia koskeva sopimus allekirjoitettiin Osllossa 23 päivänä lokakuuta 1998.

2. Sopimuksen merkitys

Uuden sopimuksen tarkoituksena on selvittää ja vahvistaa pankin oikeudellista asemaa kansainvälisenä rahoituslaitoksena. Tarkoituksena on ollut antaa pankille paremmat perusedellytykset toimia kansainvälisenä rahoituslaitoksena myös Pohjoismaiden ulkopuolella ja sama multilateraalinen asema kuin mitä vastaavaa toimintaa harjoittavilla kansainvälisillä rahoituslaitoksilla on ja joiden kanssa pankki toimii yhteistyössä. Uudessa sopimuksessa säädetään pankin oikeudellisesta asemasta sekä suhteessa lainantajiin ja lainansajiin että suhteessa Pohjoismaiden viranomaisiin ja kansalliseen lainsäädäntöön.

Suomen hallituksen ja pankin välillä on tarkoitus tehdä niin sanottu isäntämaasopimus, joka tarkemmin säätelee mitä menettelyä noudatetaan uuden sopimuksen eräiden määräysten käytännön toteuttamiseksi. Isäntämaasopimus on tarkoitus saattaa voimaan asetuksella, koska se ei sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia tai muutoin eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä. Isäntämaasopimus on tämän esityksen liitteenä.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Pohjoismaiden investointipankki on jo perustamissopimuksen mukaan jäsenvaltioissa vapautettu kaikista välittömistä veroista. Pankki on lisäksi vapautettu leimaveroista ja muista julkisista maksuista niiden lainasopimusten osalta, joissa pankki on lainantaja-

na.

Pankin oikeudellista asemaa vahvistettaessa on katsottu tarpeelliseksi tarkentaa pankkia koskevia verotusperiaatteita. Perustamissopimusta uusittaessa lähtökohtana on ollut, että isäntämaan ei tulisi pankin sijainnista johtuen nauttia mitään erityisiä verotusetuja. Näin ollen on katsottu tarpeelliseksi vapauttaa pankki, sen tulot, varat ja omaisuus kaikesta verotuksesta eli myös välillisestä verotuksesta siten kuin 9 artiklassa tarkemmin säädetään. Pankkia instituutiona koskevat uudet verovapaudet on arvioitu valtiontalouden kannalta vähäisiksi.

Isäntämaan ei myöskään suhteessa muihin sopimusvaltioihin tule saada taloudellista etua siitä, että pankin työntekijät maksavat pankista saamistaan tuloista veroa isäntämaavaltiolle. Näin ollen Pohjoismaiden valtiovarainministerit päättivät, että isäntämaan tulee palauttaa pankille se taloudellinen hyöty, jonka isäntämaa saa pankin henkilökunnan palkkatuloistaan maksamien verojen muodossa ns. isäntämaakorvauksena.

Pankin henkilökuntaa koskeva nykyinen verojärjestelmä säilyy ennallaan. Tämä merkitsee, että pankin Suomesta palkattuun henkilökuntaan sovelletaan yleisiä tulon verottamisesta voimassa olevia säännöksiä. Pankin vakinaiseen palvelukseen tuleva, muualla kuin Suomessa asuva henkilö maksaa kuitenkin pankilta saamastaan palkkatulosta pääsääntöisesti 40 prosentin suuruisen lopullisen palkkaveron Pohjoismaiden Investointipankin ja Pohjoismaiden projektivientirahaston palveluksessa olevien henkilöiden verottamisesta annetun lain (562/1976) mukaan.

Pohjoismaat katsovat Suomen hyötyvän Pohjoismaiden investointipankin sijainnista Helsingissä vuosittain noin 18 850 000 markkaa, mikä vastaa pankin vuonna 1997 henkilökuntansa palkoista pidättämien verojen määrää. Vuoden 1999 talousarvioesitykseen on sisällytetty tämän suuruisen määräraha isäntämaakorvauksen suorittamista varten. Eduskunta on jo vuoden 1998 ensimmäisen lisätalousarvion yhteydessä hyväksynyt vuoden 1998 isäntämaakorvausta varten 9 800 000 markan suuruisen määrärahan. Tällöin isäntämaakorvauksesta vähennettiin Suomen valtion saamisina pankin työntekijöiden maksamattomat eläkemaksut vuosilta 1993—1997, jotka arvioitiin 7 800 000 markaksi. Isäntämaakorvauksen tarkoituksena on vahvistaa pankin asemaa erityisesti kansainvälisillä markkinoilla. Sitä ei ole tarkoitettu

käytettäväksi lisäetujen antamiseksi pankin henkilökunnalle. Isäntämaakorvauksesta on sovittu 10.11.1997 Helsingissä pidetyssä Pohjoismaiden valtiovarainministereiden kokouksessa. Isäntämaasopimuksessa on tarkemmat määräykset korvauksen määrittämiseen ja suoritukseen liittyvistä kysymyksistä. Isäntämaakorvauksen suorittaminen edellyttää vuosittain määrärahan ottamista valtion

tulo- ja menoarvioesitykseen.

Myös Pohjoismaisen ympäristörahoitusyhtiön (Nefco) ja Pohjoismaiden kehitysrahaston (NDF) perustamissopimusta on tarkoitus muuttaa vastaavasti niiden oikeudellisen aseman vahvistamiseksi. Koska edellä mainittujen laitosten työntekijät ovat Pohjoismaiden investointipankin palkkalistoilla, sisältyy edellä mainittuun isäntämaakorvaukseen myös Nefcon ja NDF:n työntekijöiden makamat palkkaverot.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimus Pohjoismaiden investointipankista

Uuden sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa Pohjoismaiden investointipankin asemaa multilateraalisen rahoituslaitoksenä. Sopimuksen johtolauseessa on todettu, että sopimusvaltiot haluavat rinnastaa pankin muihin vastaavaa toimintaa Pohjoismaissa ja niiden ulkopuolella harjoitaviin oikeushenkilöihin sekä haluavat korostaa pankin roolia pohjoismaisen yhteistyön kehittämisessä.

Pankin tehtävä ja kansainvälinen status (1 artikla)

Pankin tehtävänä on tuoda lisäarvo myöntämällä lainoja ja antamalla takuita käyvin pankkiehtoin ja yhteiskuntataloudelliset näkökohdat huomioon ottaen Pohjoismaiden ja lainoja tai takuita saavien Pohjoismaiden ulkopuolisten valtioiden etujen mukaisten investointihankkeiden toteuttamiseksi. Pankin lisääntyvän kansainvälisen toiminnan kannalta on perusteltua vahvistaa pankin multilateraalista statusta ja oikeudellista asemaa. Pankilla tulee näin ollen olla kansainvälisen oikeushenkilön asema ja täysi oikeustoimikelpoisuus, ja erityisesti oikeus tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa kiinteää omaisuutta sekä käyttää puhevaltaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa.

Pankin toiminta (2 artikla)

Pankin tulee harjoittaa toimintaansa sääntöjensä mukaisesti, jotka Pohjoismaiden ministerineuvosto vahvistaa. Pohjoismaiden ministerineuvosto voi päätöksellään muuttaa pankin sääntöjä pankin hallituksen esityksestä tai sen antaman lausunnon perusteella.

Mikäli sääntöjen muutosehdotuksilla on periaatteellista merkitystä pankin tarkoituksen, toiminnan ja hoidon kannalta, on Pohjoismaiden neuvostolle varattava tilaisuus antaa lausunto.

Pankin peruspääoma (3 artikla)

Sopimusvaltiot merkitsevät pankin peruspääoman. Pohjoismaiden ministerineuvosto päättää pankin peruspääoman korottamisesta pankin hallituksen esityksestä. Pankin säännöissä puolestaan määrätään peruspääoman suuruudesta, pääoman korottamismahdollisuuksista sekä sen jakautumisesta sopimusvaltioiden kesken.

Pankin päätoimipaikka (4 artikla)

Pankin päätoimipaikka on Helsinki.

Toimivaltaiset tuomioistuimet (5 artikla)

Sopimuksen 5 artikla sisältää määräykset siitä miten pankkia vastaan voidaan nostaa kanne. Kanne voidaan nostaa ainoastaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa sellaisessa maassa, johon pankki on perustanut konttorin, jossa pankki on nimennyt asiamiehen haasteiden vastaanottamista varten tai jonka pankki on muuten nimenomaisesti hyväksynyt. Kanteen nostaminen edellyttää kuitenkin aina pankin suostumusta, jos kanteen nostaa sopimusvaltio tai henkilö, joka edustaa sopimusvaltiota tai jonka vaatimukset ovat peräisin sopimusvaltiosta.

Oikeus- tai hallintoviranomaisten päätösten täytäntöönpano edellyttää päätösten lainvoimaisuutta, jos ne koskevat pankin omaisuutta tai pankin varoja.

Pankin omaisuus, toimitilat, arkisto ja viestintä (6—8 artiklat)

Sopimukseen on otettu nimenomaiset määräykset pankin omaisuuden, varojen, toimitilojen ja arkistojen oikeudellisesta asemasta. Nämä säännökset vastaavat muiden kansainvälisten rahoituslaitosten oikeudellista asemaa. Pankin omaisuus ja varat on sopimuksen 6 artiklan mukaan vapautettu kotietsinnästä, pakko-otosta, konfiskaatiosta ja pakkolunastuksesta. Pankki, sen omaisuus ja varat eivät myöskään voi olla oikeudenkäyntiin liittyvien turvaamistoimien kuten takavarikon kohteena.

Sopimuksen 7 artiklan mukaan pankin toimitilat, arkisto sekä pankille kuuluvat tai sen hallussa olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia. Menettelysäännökset yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tarvittaviin poikkeuksiin tilojen loukkaamattomuudesta otetaan pankin ja isäntämaan väliseen isäntämaasopimukseen.

Sopimuksessa on myös määräykset pankin virallisesta viestinnästä. Kunkin sopimusvaltion tulee sopimuksen 8 artiklan mukaan kohdella pankin virallista viestintää samalla tavalla kuin toisen sopimusvaltion virallista viestintää.

Verot ja maksut (9 artikla)

Lähtökohtana pankin verotusta koskevissa määräyksissä on ollut se, että isäntämaan ei tulisi saada pankin sijainnista johtuen mitään erityisiä etuja. Määräykset vastaavat tältä osin muiden kansainvälisten rahoituslaitosten saamia erioikeuksia ja vapauksia. Tämän vuoksi pankki, sen tulot, varat ja omaisuus on vapautettu kaikesta verotuksesta siten kuin 9 artiklassa tarkemmin määrätään. Pankki on näin ollen vapautettu kiinteistöjen ja arvopaperien hankkimiseen ja luovuttamiseen kohdistuvasta verotuksesta, kun kyse on pankin virallisesta toiminnasta. Tämän lisäksi että pankin ottolainaus ja antolainaus sekä ottolainaus pankilta ja pankin pääoman korottaminen on vapautettu kaikista veroista ja veronluontoisista maksuista.

Kun pankki tai rahastot, jotka ovat välittömässä yhteydessä pankin toimintaan ja pankin välittömän hallinnon alaisia, tekevät hankintoja tai käyttävät palveluja, joiden arvo on merkittävä ja jotka ovat tarpeellisia pankin viralliselle toiminnalle, ja kun sellaisten hankintojen tai palvelujen hintaan sisältyy

veroja tai tulleja, on verot tai tullit määränneen sopimusvaltion ryhdyttävä asianmukaisesti toimenpiteisiin myöntääkseen vapautuksen näistä maksuista tai huolehtiakseen, että ne maksetaan takaisin, jos ne on mahdollista vahvistaa. Isäntämaasopimukseen otetaan tarkemmat määräykset siitä menettelystä, jota vero- ja tullivapauksiin sovelletaan. Pohjoismaiden investointipankkia koskevan sopimuksen voimaansaattaminen eduskuntalailla luo oikeudellisen perustan myös vero- ja tullivapauksille.

Kansainvälisen käytännön mukaisesti pankki ei ole vapautettu veroista ja maksuista, jotka ovat ainoastaan maksuja yhteiskunnan tarjoamista palveluista.

Erioikeudet ja vapaudet verojen ja maksujen osalta eivät velvoita pelkästään isäntämaata, vaan ne koskevat yhtä lailla myös muita sopimusvaltioita.

Isäntämaan ei myöskään suhteessa muihin sopimusvaltioihin tule saada taloudellista etua siitä, että pankin työntekijät maksavat pankista saamistaan tuloista veroa isäntämaavaltiolle. Tämän vuoksi Pohjoismaiden valtiovarainministerit päättivät, että isäntämaan tulee palauttaa pankille se taloudellinen hyöty, jonka isäntämaa saa pankin henkilökunnan palkkatuloistaan maksamien verojen muodossa.

Suomi palauttaa nämä verot pankille isäntämaakorvauksena. Isäntämaakorvauksen käytännön toteuttamisesta otetaan tarkemmat määräykset isäntämaasopimukseen. Isäntämaakorvaus edellyttää vuosittain määrärahan ottamista valtion tulo- ja menoarvioesitykseen.

Pankille palautettavan korvauksen tulee näkyä omana kirjattuna eränä pankin kirjanpidossa ja sen tulee osaltaan vaikuttaa siihen ylijäämään, jonka pankki ministerineuvoston päätöksellä voi jakaa osinkoina sopimusvaltioille.

Vapaus lainkäyttövallasta (10 artikla)

Pankin multilateraalisen aseman vahvistamiseksi sopimuksessa on myös määräykset pankin hallituksen jäsenten ja henkilökunnan vapauttamisesta lainkäyttövallasta. Sopimuksen 10 artiklan mukaan hallituksen jäsenille, heidän varajäsenilleen, pankin henkilökunnalle ja pankin nimeämille asiantuntijoille myönnetään heidän kansalaisuudestaan riippumatta vapaus lainkäyttövallasta sellaisten toimien osalta, joita he suorittavat toimies-

saan pankin puolesta. Pankki voi kuitenkin luopua tällaisesta vapaudesta 14 artiklan mukaisesti. Kansainvälisen käytännön mukaisesti vapaus ei koske siviilioikeudellista vastuuta vahingosta, joka johtuu näiden henkilöiden aiheuttamasta liikenneonnettomuudesta.

Maahanmuuttorajoitukset ja matkustushelpotukset (11 artikla)

Kaikki hallituksen jäsenet, heidän varajäsenensä, pankin henkilökunta sekä pankin nimeämät asiantuntijat, jotka suorittavat virallisia tehtäviä pankin toimeksiannosta on vapautettu maahanmuuttoa koskevista rajoituksista. Tämä koskee myös mainittujen henkilöiden puolisoita ja heistä riippuvaisia sukulaisia. Heille voidaan myöntää samoja matkustamiseen liittyviä helpotuksia kuin verrattavaa toimintaa harjoittaville laitoksille myönnetään kansainvälisen käytännön mukaisesti, kun tähän on erityistä tarvetta.

Vapautus maahanmuuttorajoituksista tarkoittaa sitä, että kyseisille henkilöille myönnetään oleskelulupa ja/tai työlupa soveltamatta maahanmuutto- tai pakolaiskiintiöitä eikä heihin myöskään sovelleta työvoimapolitiittista harkintaa. Vapautus ei kuitenkaan koske viisumivaatimuksia. Matkustushelpotusten osalta todettakoon, että jokainen sopimusvaltio ratkaisee tapauskohtaisesti pankin hakemuksesta onko olemassa erityisiä syitä matkustushelpotusten myöntämiselle vai ei.

Rahavarat, valuutta ja maksurajoitukset (12—13 artikla)

Sopimuksessa on myös määräykset pankin oikeudesta ottaa vastaan ja pitää hallussaan sekä siirtää rahavaroja ja valuuttoja. Sopimuksen 12 artiklan mukaan pankki voi ottaa vastaan ja sen hallussa voi olla rahavaroja ja kaikenlaisia valuuttia ja se voi käyttää kaikenlaisia valuuttatilejä; se voi myös vapaasti siirtää rahavarojaan ja ulkomaista valuuttaansa sopimusvaltioon ja sieltä pois sekä sopimusvaltion sisällä ja vaihtaa jokaista hallinnassaan olevaa valuuttia mihin tahansa muuhun valuuttaan.

Sopimuksen 13 artiklan mukaan pankkiin ei myöskään saa kohdistaa maksurajoituksia eikä luottopoliittisia toimenpiteitä, jotka jollain tavalla estävät tai vaikeuttavat pankin tekemien velvoitteiden täyttämistä, ottolainausta tai antolainausta.

Erioikeudet ja niistä luopuminen (14 artikla)

Sopimuksessa on erikseen määrätty, että erioikeudet ja vapaudet myönnetään ainoastaan sen vuoksi, että pankki voi suorittaa tehtävänsä, eikä muiden eduksi. Pankin hallitus voi vahvistamassaan laajuudessa ja vahvistamillaan ehdoilla luopua myönnettyistä erioikeuksista ja vapauksista, jos hallitus katsoo sellaisen toimenpiteen pankin edun mukaiseksi.

Selvitystila (15 artikla)

Pohjoismaiden ministerineuvosto voi päättää, että pankki asetetaan selvitystilaan pankin sääntöjen edellyttämää menettelyä noudattaen. Pankin säännöissä on määräyksiä, jotka palvelevat tältä osin erityisesti velkojien etuja.

Sopimuksen voimaansaattaminen ja voimaantulo (16 artikla)

Pohjoismaiden investointipankkia koskeva sopimus on ratifioitava. Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin kaikki sopimusvaltiot ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa Norjan ulkoasiainministeriöön, kuitenkin niin, että 9 artiklan määräyksiä sovelletaan tammikuun 1 päivästä 1998 lukien. Norjan ulkoasiainministeriö ilmoittaa muille sopimusvaltioille ratifioimiskirjojen tallettamisista ja sopimuksen voimaantulon ajankohdasta.

Sopimus talletetaan Norjan ulkoasiainministeriöön ja Norjan ulkoasiainministeriö toimittaa sen oikeaksi todistetut jäljennökset kullekin sopimusvaltiolle.

Joulukuun 4 päivänä 1975 allekirjoitetun Pohjoismaiden investointipankin perustamista koskevan sopimuksen voimassaolo päättyy, kun tämä sopimus tulee voimaan.

Sopimuksen irtisanominen (17 artikla)

Jokainen sopimusvaltio voi irtisanoa sopimuksen antamalla sitä koskevan selityksen Norjan hallitukselle, joka välittömästi ilmoittaa tästä muille sopimuspuolille, Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja pankin hallitukselle.

Irtisanominen tulee voimaan aikaisintaan irtisanomisvuotta lähinnä seuraavan tilivuoden päättyessä.

Jos Pohjoismaiden ministerineuvosto, vas-

taanotettuaan ilmoituksen irtisanomisesta, ei päättä asettaa pankkia selvitystilaan, tulee ministerineuvoston viimeistään ennen irtisanomisen voimaantuloa vahvistaa, miten pankin ja eroavan jäsenvaltion välinen suhde puretaan. Tällöin on varmistettava, että eroava valtio edelleenkin vastaa samassa laajuudessa kuin muut sopimusvaltiot niistä pankin velvoitteista, jotka olivat voimassa asianomaisen valtion erotessa.

2. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Pohjoismaiden investointipankkia koskevan sopimuksen määräykset pankin oikeudellisesta asemasta ja sen erioikeuksista ja

vapauksista poikkeavat monilta osin Suomen voimassa olevasta lainsäädännöstä. Erityisesti pankille myönnetty veroja ja tulleja koskevat vapaudet poikkeavat voimassaolevasta verolainsäädännöstä. Tämän vuoksi sopimus vaatii myös näiltä osin eduskunnan hyväksymisen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Oslossa 23 päivänä lokakuuta 1998 tehdyn Pohjoismaiden investointipankkia koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Pohjoismaiden investointipankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Oslossa 23 päivänä lokakuuta 1998 Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä tehdyn Pohjoismaiden investointipankkia koskevan sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §
Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 30 päivänä lokakuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ulkoasiainministeri *Tarja Halonen*

SOPIMUS

Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä Pohjoismaiden investointipankista

Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin hallitukset, jotka haluavat vahvistaa ja edelleen kehittää Pohjoismaiden välistä yhteistyötä yhteisenä kansainvälisenä rahoituslaitoksena toimivan Pohjoismaiden investointipankin kautta, joka rinnastetaan muihin vastaavaa toimintaa Pohjoismaissa ja niiden ulkopuolella harjoittaviin oikeushenkilöihin, ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Pohjoismaiden investointipankin, josta jäljempänä käytetään nimitystä "pankki", tehtävänä on myöntää lainoja ja antaa takuita käyvin pankkiehdoin ja yhteiskuntataloudelliset näkökohdat huomioon ottaen Pohjoismaiden ja lainoja tai takuita saavien Pohjoismaiden ulkopuolisten valtioiden etujen mukaisten investointihankkeiden toteuttamiseksi.

Pankilla on kansainvälisen oikeushenkilön asema ja täysi oikeustoimikelpoisuus, ja erityisesti oikeus tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä käyttää puhevaltaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa.

2 artikla

Pankin toimintaa harjoitetaan sen sääntöjen mukaisesti, jotka Pohjoismaiden ministerineuvosto vahvistaa. Sääntöjä voidaan muuttaa Pohjoismaiden ministerineuvoston päätöksellä pankin hallituksen esityksestä tai sen antaman lausunnon perusteella. Pohjoismaiden neuvostolle on varattava tilaisuus antaa lausunto sellaisista sääntöjen muutosehdotuksista, joilla on periaatteellista merkitystä pankin tarkoituksen, toiminnan ja hoidon kannalta.

3 artikla

Pankin peruspääoman merkitsevät sopimusvaltiot. Peruspääoman korottamisesta päättää Pohjoismaiden ministerineuvosto pankin hallituksen esityksestä.

Peruspääoman suuruudesta, pääoman korottamismahdollisuudesta sekä sen jakautumisesta sopimusvaltioiden kesken määrätään

pankin säännöissä.

4 artikla

Pankin päätoimipaikka on Helsinki.

5 artikla

Kanne pankkia vastaan voidaan nostaa ainoastaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa sellaisessa maassa, johon pankki on perustanut konttorin, jossa pankki on nimennetty asiamiehen haasteiden vastaanottamista varten tai jonka pankki on muuten nimenomaisesti hyväksynyt. Sopimusvaltio tai henkilö, joka edustaa sopimusvaltiota tai jonka vaatimukset ovat peräisin sopimusvaltiosta, voi kuitenkin nostaa pankkia vastaan kanteen ainoastaan sillä edellytyksellä, että pankki on nimenomaisesti suostunut siihen.

Oikeus- tai hallintoviranomaisten päätöstä, joka koskee pankin omaisuutta tai varoja, ei saa panna täytäntöön ennen kuin päätös on saanut lainvoiman.

6 artikla

Pankin omaisuus ja varat on vapautettu kotietsinnästä, pakko-otosta, konfiskaatiosta ja pakkolunastuksesta.

Pankki, sen omaisuus ja varat eivät voi olla oikeudenkäyntiin liittyvien turvaamistointien kuten takavarikon kohteena.

7 artikla

Pankin toimitilat, arkisto sekä pankille kuuluvat tai sen hallussa olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia.

8 artikla

Kukin sopimusvaltio kohtelee pankin virallista viestintää samalla tavalla kuin toisen sopimusvaltion virallista viestintää.

9 artikla

Pankki, sen tulot, varat ja omaisuus on vapautettu kaikesta verotuksesta tässä artiklassa olevin täsmennyksin.

Pankki on vapautettu kiinteistöjen ja arvopaperien hankkimiseen ja luovuttamiseen kohdistuvasta verotuksesta silloin, kun kyse on pankin virallisesta toiminnasta.

Pankin ottolainaus ja antolainaus sekä otolainaus pankilta ja pankin pääoman korottaminen on vapautettu kaikista veroista ja veronluonteisista maksuista.

Kun pankki tai rahastot, jotka ovat välittömässä yhteydessä pankin toimintaan ja pankin välittömän hallinnon alaisia, tekevät hankintoja tai käyttävät palveluja, joiden arvo on merkittävä ja jotka ovat tarpeellisia pankin viralliselle toiminnalle, ja kun sellaisten hankintojen tai palvelujen hintaan sisältyy veroja tai tulleja, on verot tai tullit määränneen sopimusvaltion ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin myöntääkseen vapautuksen näistä maksuista tai huolehtiakseen, että ne maksetaan takaisin, jos ne on mahdollista vahvistaa.

Tämän artiklan määräykset eivät koske veroja ja maksuja, jotka ovat ainoastaan maksuja yhteiskunnan tarjoamista palveluista.

10 artikla

Kaikille hallituksen jäsenille, heidän varajäsenilleen, pankin henkilökunnalle ja pankin nimeämille asiantuntijoille myönnetään heidän kansalaisuudestaan riippumatta vapaus lainkäyttövallasta sellaisten toimien osalta, joita he suorittavat toimiessaan pankin puolesta. Pankki voi kuitenkin luopua tällaisesta vapaudesta 14 artiklan mukaisesti. Vapaus ei koske siviilioikeudellista vastuuta vahingosta, joka johtuu näiden henkilöiden aiheuttamasta liikenneonnettomuudesta.

11 artikla

Kaikki hallituksen jäsenet, heidän varajäsenensä, pankin henkilökunta sekä pankin nimeämät asiantuntijat, jotka suorittavat virallisia tehtäviä pankin toimeksiannosta:

1) on vapautettu maahanmuuttoa koskevista rajoituksista. Tämä koskee myös mainittujen henkilöiden puolisoita ja heistä riippuvaisia sukulaisia, ja

2) heille voidaan myöntää samoja matkustamiseen liittyviä helpotuksia kuin verrattavaa toimintaa harjoittaville laitoksille myönnetään kansainvälisen käytännön mukaisesti, kun tähän on erityistä tarvetta.

12 artikla

Pankki voi ottaa vastaan ja sen hallussa voi olla rahavaroja ja kaikenlaista valuuttaa ja se voi käyttää kaikenlaisia valuuttatilejä; se voi myös vapaasti siirtää rahavarojaan ja ulkomaista valuuttaansa sopimusvaltioon ja sieltä pois sekä sopimusvaltion sisällä ja vaihtaa jokaista hallinnassaan olevaa valuuttaa mihin tahansa muuhun valuuttaan.

13 artikla

Pankkiin ei saa kohdistaa maksurajoituksia eikä luottopoliittisia toimenpiteitä, jotka jollain tavalla estävät tai vaikeuttavat pankin tekemien velvoitteiden täyttämistä, otolainausa tai antolainausa.

14 artikla

Erioikeudet ja vapaudet myönnetään tällä sopimuksella ainoastaan, jotta pankki voi suorittaa tehtävänsä, eikä muiden eduksi.

Pankin hallitus voi vahvistamassaan laajuudessa ja vahvistamallaan ehdoilla luopua tällä sopimuksella myönnettyistä erioikeuksista ja vapauksista silloin kun hallitus katsoo sellaisen toimenpiteen pankin edun mukaiseksi.

15 artikla

Pohjoismaiden ministerineuvosto voi päättää, että pankki asetetaan selvitystilaan pankin sääntöjen edellyttämää menettelyä noudattaen.

16 artikla

Tämä sopimus on ratifioitava. Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin kaikki sopimusvaltiot ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa Norjan ulkoasiainministeriöön, kuitenkin niin, että 9 artiklan määräyksiä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1998 lukien. Norjan ulkoasiainministeriö ilmoittaa muille sopimusvaltioille ratifioimiskirjojen tallettamisista ja sopimuksen voimaantulon ajankohdasta.

Sopimus talletetaan Norjan ulkoasiainministeriöön ja Norjan ulkoasiainministeriö toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset kullekin sopimusvaltiolle.

Joulukuun 4 päivänä 1975 allekirjoitetun

Pohjoismaiden investointipankin perustamis-sopimuksen voimassaolo päättyy, kun tämä sopimus tulee voimaan.

17 artikla

Jokainen sopimusvaltio voi irtisanoa sopimuksen antamalla sitä koskevan selityksen Norjan hallitukselle, joka välittömästi ilmoittaa tästä muille sopimuspuolille, Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja pankin hallitukselle.

Irtisanominen tulee voimaan aikaisintaan irtisanomisvuotta lähinnä seuraavan tilivuoden päättyessä.

Jos Pohjoismaiden ministerineuvosto, vastaanotettuaan ilmoituksen irtisanomisesta, ei päättä asettaa pankkia selvitystilaan, tulee

ministerineuvoston viimeistään ennen irtisanomisen voimaantuloa vahvistaa miten pankin ja eroavan jäsenvaltion välinen suhde puretaan. Tällöin on varmistettava, että eroava valtio edelleenkin vastaa samassa laajuudessa kuin muut sopimusvaltiot niistä pankin velvoitteista, jotka olivat voimassa asianomaisen valtion erotessa.

Tämän vakuudeksi kaikkien viiden valtion edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Oslossa 23 päivänä lokakuuta 1998 yhtenä tanskan-, suomen-, islannin-, norjan- ja ruotsinkielisenä kappaleena, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

(Allekirjoitukset)

Suomen hallituksen ja Pohjoismaiden investointipankin välinen isäntämaasopimus

Suomen hallitus (jäljempänä "hallitus") ja Pohjoismaiden investointipankki (jäljempänä "pankki"), jotka

toteavat, että Osllossa 23 päivänä lokakuuta 1998, Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä tehdyn Pohjoismaiden investointipankkia koskevan sopimuksen (jäljempänä "sopimus") mukaan pankin päätoimipaikka on Helsinki,

ottavat huomioon, että sopimuksessa on määrättyjä sekä pankin oikeudellisesta asemasta että eräistä erioikeuksista ja vapauksista,

ottavat huomioon, että Pohjoismaiden ministerineuvosto on 10 päivänä marraskuuta 1997 todennut, että eräistä pankkia ja sen henkilökuntaa koskevista kysymyksistä määrätään tarkemmin hallituksen ja pankin välisessä isäntämaasopimuksessa,

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Toimitilat

Pankin toimitilat ovat loukkaamattomat. Mikään suomalainen viranomainen tai muu Suomessa viranomaistoimintaa harjoittava henkilö ei saa tulla pankin toimitiloihin hoitaakseen siellä virkavelvollisuuksiaan muutoin kuin toimitusjohtajan tai tämän valitseman sijaisen nimenomaisesta suostumuksesta tai heidän hyväksymissään olosuhteissa tai mainittujen henkilöiden pyynnöstä. Haasteen tiedoksianto tai yksityisomaisuuden takavariointi ei saa tapahtua toimitiloissa muutoin kuin toimitusjohtajan tai tämän valitseman sijaisen nimenomaisesta suostumuksesta ja hänen hyväksymissään olosuhteissa.

Toimitusjohtaja tai tämän valitsema henkilö ryhtyy pyynnöstä tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin järjestääkseen asianomaisille palvelulaitoksille mahdollisuuden tarkastaa, korjata, huoltaa, rakentaa uudelleen tai siirtää palveluja ja niihin liittyviä laitteita pankin toimitiloissa.

Henkilökunnan turvallisuuden vaarantavan ja välittömiä toimenpiteitä vaativan tulipalon tai muun hätätilanteen sattuessa oletetaan

pankin suostuneen siihen, että asianomaiset viranomaiset ryhtyvät kohtuullisiin toimenpiteisiin suojellakseen pankin henkilökuntaa ja toimitiloja.

Pankki ei salli henkilöiden, jotka haluavat välttää pidätyksen tai haasteen tiedoksiannon tai joiden osalta on annettu luovutus- tai karkotusmääräys, pakenevan sen toimitiloihin, lukuun ottamatta pankin henkilökuntaa siinä määrin kuin sille on myönnetty vapaus oikeustoimenpiteistä sopimuksen 10 artiklan mukaisesti.

Yleisen järjestyksen tai turvallisuuden vaarantavissa tapauksissa, jotka vaativat välittömiä toimenpiteitä, sekä sellaisissa tapauksissa, joissa poliisi aikoo pidättää pakenevan henkilön, pankin oletetaan suostuneen siihen, että poliisi ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin poliisin toimintaa sääntelevien lakien ja asetusten mukaisesti ja ottaen huomioon yleiset poliisin toimintaa ohjaavat periaatteet.

Samalla tavalla pankin oletetaan antaneen suostumuksensa sellaisissa tapauksissa, joissa joku pankista kutsuu poliisin tai joissa on kysymys poliisin kutsumisesta teknisin keinoin.

2 artikla

Veroista ja tulleista vapauttamisen yhteydessä noudatettava menettely

Sopimuksen 9 artiklan 4 kappaleessa tarkoitettu vapautus veroista ja tulleista myönnetään sen mukaan kuin Suomen voimassa olevat määräykset sitä edellyttävät, joko ilman hakemusta siten, että veroa tai tullia ei kanneta, tai hakemuksesta siten, että vero maksetaan pankille takaisin.

3 artikla

Isäntämaakorvaus

Perityn ennakon ja lopullisen palkkaveron määrä, joka on maksettu Suomen verolainsäädännön mukaan pankin henkilökunnan palkasta, maksetaan takaisin pankille Pohjoismaiden ministerineuvoston 10 marras-

kuuta 1997 tekemän päätöksen mukaisesti. Hallitus varaa vuosittain talousarvioesitykseensä määrärahan tätä tarkoitusta varten.

Pankki toimittaa vuosittain ennen maaliskuun loppua valtiovarainministeriölle tarvittavat tiedot lähinnä edeltäneen kalenterivuoden aikana perityn ennakon ja lopullisen palkkaveron määrästä. Uudenmaan verovirasto maksaa tämän määrän takaisin pankille ilman hakemusta viimeistään sen toisen kalenterivuoden kesäkuun aikana, joka seuraa sitä kalenterivuotta, jona ennakonpidätys on toimitettu ja palkkavero peritty, kuitenkin siten, että ensimmäinen isäntämaakorvaus maksetaan vuonna 1998.

Takaisin maksetun määrän tulee näkyä pankin kirjanpidossa erillisenä eränä ja sen tulee osaltaan vaikuttaa siihen ylijäämään, jonka pankki voi jakaa sopimusvaltioille Pohjoismaiden ministerineuvoston päätöksellä.

4 artikla

Henkilökunnan eläketurva

Pankki vastaa henkilökunnan eläketurvasta. Pankki voi perustaa oman eläkejärjestelmän henkilökuntaa varten tai järjestää eläketurvan jollakin muulla tavalla. Henkilökunta voidaan ottaa mukaan Suomen valtion eläkejärjestelmään. Jos pankki niin haluaa, koko henkilökunta tai tietyt työntekijät voidaan vakuuttaa Suomen yksityisen työeläkejärjestelmän mukaisesti.

Henkilökunnan sosiaaliturvasta määrätään 15 päivänä kesäkuuta 1992 tehdystä pohjoismaisesta sosiaaliturvasopimuksessa.

5 artikla

Riitojen ratkaisu

Tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta mahdollisesti aiheutuvat riidat ratkaistaan hallituksen ja pankin välisin neuvotteluin. Jos riitaa ei voida ratkaista hallituksen ja pankin välisin neuvotteluin, se saatetaan Pohjoismaiden ministerineuvoston, talous- ja valtiovarainministereiden ratkaistavaksi.

6 artikla

Erityiset määräykset

Tämän heikentämättä sopimuksen mukaisia erioikeuksia ja vapauksia, pankki ja kaikki erioikeuksia ja vapauksia nauttivat henkilöt ovat velvollisia noudattamaan Suomessa voimassaolevia lakeja ja muita määräyksiä.

Tämän isäntämaasopimuksen tulkinnassa lähdetään siitä, että sen päätarkoitus on antaa pankille mahdollisuus hoitaa tehtävänsä täysimääräisesti ja tehokkaasti.

Tämä isäntämaasopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että isäntämaasopimus on hyväksytty asianmukaisessa järjestyksessä, kuitenkin aikaisintaan samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

Isäntämaasopimuksen muuttamista koskevat neuvottelut aloitetaan hallituksen tai pankin pyynnöstä.

Tämä isäntämaasopimus on tehty Helsingissä 1998 kahtena suomen- ja ruotsinkielisenä kappaleena, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

Suomen hallituksen puolesta:

Pohjoismaiden investointipankin puolesta: